

כדת, אין אונס / ת.

התחתנו ביום רביעי, חתונה שמחה. מרוממת. אני ומשה, זוג מושלם. כאלה חמודים, כך אמרו כל האורחים. הרבה אורחים, חברות, חברים, משפחה, כולם מפרגנים, זיהו נכון, זוג מושלם. ימי השבע ברכות היו ימים מאושרים. ההיכרות שלי עם משה עלתה דרגה, היה לנו כיף ביחד. כל כך טוב.

לקראת שבת ה'שבע ברכות' התרגשתי ממש, אני עומדת להדליק נרות לראשונה בחיי. אמא של משה קנתה לי פמוטים מדהימים, כל כך אהבתי אותם. כבר בבוקר של יום שישי הכנתי אותם, מליאתי בשמן והיטבתי את הפתילות. חיכיתי לרגע בו אדליק בהן בפעם הראשונה. רציתי להדליק אותם ברוע, בכוונה, להאיר בהם את השבת המרוממת הזו, את השבתות הבאות, ואת חיינו המאושרים. חצי שעה לפני כניסת השבת כבר הייתי מוכנה לרגע הגדול, לבושה במחצלותי, מאופרת וחגיגית, התיישבתי לקרוא תהילים, לקבל בתחושה מרוממת את השבת, ולהקדים אותה בתוספת נאה. משה שמח יחד איתי לקראת הרגע המיוחל של הדלקת הנרות.

אבל אז, בדיוק אז, כמה דקות לפני זמן הדלקת נרות, העניבה שלו, החדשה, התלכלכה מעוגת השוקולד. מיהרנו יחד לנקות אותה, אבל הכתם היה עקשן. הוא לא ירד בקלות. עשר דקות תמימות עמלנו להוריד אותו, עד שהיה נראה לנו שהסרנו אותו. סופית. הדלקת הנרות הראשונה שלי הייתה אחרי צפירת השבת, ובידיים משופשפות מקרצוף. לא כמו שדמיינתי אותה.

אני יהודייה כשרה, אוהבת לקיים את המצוות. ממש רציתי לקיים את המצווה הראשונה הזו של הדלקת נרות מתוך שלוה ורוע, עצוב היה לי שזה לא קרה. אבל לא נורא, בשבת שאחריה, ניסיתי לתקן לעצמי את הדלקת הנרות של השבת ההיא. הדלקתי נרות מוקדם יותר, תוספת שבת מרשימה. והייתה לי הרגשה מרוממת. רגע לפני שיצאנו יחד לבית הכנסת, לתפילת ליל שבת, שמתני לב שעל העניבה של משה נשאר כתם קטן, קטנטן ממש, מהשוקולד של השבת ההיא.

כבר שנה עברה מהחתונה. והנה כבר ערב פסח, וואו... איך עבר הזמן. פעם ראשונה שאני מכינה בית לפסח. שנה שעברה, כשהתחתנו, בתחילת חודש ניסן, הבית היה חדש ונקי, לא הצטרכנו לנקות אותו. השנה אנחנו מנקים את הבית, ככל בתי ישראל, לקראת פסח. כמו אמא שלי, מיד אחרי פורים התחלנו לנקות את הבית. בכל יום עוד קצת. שבוע לפני פסח נשאר לנו לנקות את המטבח. אז כמו אמא שלי, הכשרתי את השיש, חמש שעות עמלתי על ניקונו והכשרתו. הייתי מרוצה מההספק שלי. כבר מחר, תכננתי, נתחיל בבישולים לחג. אבל משה, הוא אמר שזה לא מספיק. השיש הזה, אי אפשר להכשיר אותו. הוא למד, הוא יודע, השיש הזה בולע את החמץ. ומה שניקיתי לא מספיק. הוא יודע, הוא גם רוצה להחמיר, אומר שזו זכות גדולה. טוב, לא נורא, אנחנו נקנה משטח פלסטיק לשיש, כך החלטנו. ככה החברים שלו בישיבה גם עושים. ככה הכי כשר והכי טוב.

אני יהודייה כשרה, רוצה לקיים את המצוות. ממש רוצה גם לקיים בהידור. אז אם אפשר להדר יותר, אז למה לא, חשבתני והצצתי אל השיש המבריק מתחת לכיסוי הפלסטיק.

בליל הסדר, כשיצאנו מהבית הנקי והמצוחצח, לבושים בחגיגות, בקצה העין שמתי לב, לרגע קטנטן, לכתם השוקולד ההוא. על העניבה. מהשבע ברכות. שוקולד, כן, וחשבתי גם על השוקולד ההוא, עם קרם האגוזים, הכשר לפסח, זה שכל שנה אני מתפנקת לי אתו בפסח. אבל, השנה לא, הכשרות שלו לא מתאימה לנו. הוא לא מהדרין. אז לא, אני מוותרת עליו השנה.

מזל טוב! התבשרנו שאנחנו בהיריון. איזו שמחה. כל כך חיכיתי לרגע הזה, שאזכה להיות אם בישראל. תחילת ההיריון הייתה קצת קשה, בחילות, הקאות, אבל זה עבר, לא נורא. מה שלא עבר אלה הדימומים. דימומים קטנטנים. מידי פעם. הרופאה בדקה ואמרה שאין מה לדאוג. גם הרב אמר שהם בסדר, הם לא אוסרים. אבל משה, הוא אמר שלמד, וגם עשה 'שימוש' אצל הרב שלו, לדעתו הכתמים האלה אוסרים. מה לעשות... אז ככה, עד שסוף סוף אנחנו בהיריון, ואמורים להיות מותרים כל הזמן, כך אמרה לי מדריכת הכלות, זה לא ממש קרה אצלינו. אבל טוב, אני יהודייה כשרה, וממש מתאמצת לקיים את המצוות, גם כשקשה לי. ומשה, הוא גם אמר לי שבשכר הצער הזה יהיה לנו ילד צדיק. ואני ממש רוצה. אז שווה לי להתאמץ.

הלידה הייתה ארוכה ממש. כאב לי. משה בא איתי. רציתי שיבוא. אבל הוא לא יכל להיכנס איתי לחדר לידה. אמר לי שאסור לו. הכאב בלב אותי, ולא הייתי בטוחה, אבל היה לי זיכרון קטן ועקשן שאמר לי שהמדריכה אמרה אחרת. אבל בטח אני עייפה, ולא זוכרת. בכלל, אני מטושטשת. וגם משה, הוא יודע. הוא לומד. והייתי כל כך לבד.

בחודשים שאחרי הלידה הייתי חלשה, רציתי להניק כל הזמן, אבל היה לי קשה. משה עודד אותי מאוד להניק באופן מלא. ככה הילד יהיה צדיק, הוא אמר. ואני, באמת התאמצתי. באחד הימים, חודשיים אחרי הלידה, כשהתינוק סוף סוף נרדם, אחרי הנקה ארוכה ומתישה, התפנה לי זמן לעשות קצת סדר בארונות. ובקצה העין ראיתי אותו, את כתם השוקולד ההוא, מהשבע ברכות. על העניבה. לא, החולצות צריכות להיות בקדמת המדף, חשבתי, והנחתי ערמת חולצות לבנות ומגוהצות בחזית הארון. העניבה נותרה מאחור.

בלי עין רעה. אני רק בת 27 ויש לי כבר ארבעה ילדים. חלום של הרבה מחברותי. ברוך השם שזכיתי. אני גם עובדת בשלושת רבעי מישרה, ברוך השם, מאוד נהנית בעבודה. אבל האמת, אני מרגישה קצת עייפה. אחותי אמרה לי שהיא, בשלב הזה, עשתה מניעת היריון לשנתיים. וזה היה לה ממש טוב, אחרי השנתיים הללו היא ילדה עוד שלושה, וברוך השם, מגדלת אותם עם יותר כוחות. למען האמת, הרבה התלבטתי, אבל בסוף חשבתי שכן, אני צריכה הפסקה מהלידות הרצופות. כשיגדלו קצת, אוכל להיכנס להריון שוב. גם דיברתי עם יועצת הלכה, והיא המליצה לי על כדורים שאפשר לקחת לתקופה של כמה חודשים או שנה, והם כנראה לא יגרמו לי לתופעות לוואי. הן גם מותרות הלכתית, לכל הדעות והשיטות, הוסיפה ואמרה לי. אבל משה, הוא לא הסכים. הוא אמר לי שממש אסור. הוא מחויב. ובעצם, גם מצות "פרו ורבו" נאמרה בלשון רבים. גם האישה מחויבת בה. אז זה

ממש אסור. משה יודע תורה, הוא לומד. הוא סיפר לי שיש עוד מצוה 'לערב אל תנח ידך'. לא הכרתי אותה. והוא רוצה לקיים אותה בהידור.

אבל אני יהודייה כשרה, באמת. מתאמצת לקיים את המצוות, בשלימותן. גם כשקשה לי. אבל למה כשהייתי צעירה היה לי יותר חשק בקיום המצוות? למה היום אני פחות שמחה בעבודת השם? טוב, אני צריכה להתחזק. אני אקבל את רצון השם. אני אתמסר לגידול ילדים, כמו שהשם רוצה ממני. כן, אני אקיים 'פרו ורבו' בהידור ובשמחה. וגם את 'לערב אל תנח'. הרעיונות האלה של מניעת היריון הם רעיונות לנשים שפחות חזקות ממני באמונה. נשים חלשות. כך אמר לי משה. אמר, והיה נדמה לי שהוא לובש את העניבה ההיא, עם השוקולד מהשבע ברכות. הכתם היה נראה לי בולט יותר מתמיד.

אנחנו בבית הדין. כבר שנה וחצי של דיונים, אחרי כל מיני הצעות וניסיונות ל'שלום בית' או גישור. אבל זה לא עבד. ניסיתי. לא הצלחתי. אין שלום בית. לא יהיה. אבל משה, הוא רוצה. אומר שהגט יהיה פסול אם הוא עדיין רוצה שלום בית. זה אסור. אז אין גט. לא יהיה גט מעושה. הגט צריך להיות כשר. למהדרין. משה הוא איש תורה. הוא לא יתן גט שאינו כשר. זה אסור.

עשר שנות נישואין באו לקיצן. ניסיתי, רציתי לשמור את הנישואין. התאמצתי. אבל זה לא הצליח. משה אמר שאם רק הייתי צדיקה יותר, זה היה עובד. אם הייתי יותר צנועה, השם היה רואה את מעשי הטובים, ונותן לי חיים של שמחה. כך הוא אמר לי. אם הייתי מקפידה יותר לקיים את "אישה כשרה עושה רצון בעלה" השם לא היה מקפח את שכרי. אבל ניסיתי. התאמצתי. אני יהודייה כשרה, אוהבת לקיים את המצוות, רוצה לקיים את המצוות, וגם מתאמצת לקיים. אבל משום מה, כשאני נזכרת בתורת אמי, אני זוכרת אותה אחרת. תורת חיים. דרכי נועם דרכיה. התורה שגדלתי עליה לא הייתה נוקשה, לא הייתה מאיימת. אז כן, אני רוצה לקיים את המצוות, אבל את אלה שכתובות בתורה. בתורת חיים. לא מצוות שמישהו אחר מפרש לי אותן כראות עיניו וכרצונו.

היום אני אורזת. עוברת עם הילדים לדירה אחרת. מכניסה לארגזים את המשחקים, את הספרים, וגם את הבגדים. ובארון מאחורה, מאחורי ערמת החולצות הלבנות אני רואה אותה, את העניבה מהשבע ברכות. והוא עדיין נמצא עליה, כתם השוקולד. עם השנים הוא נראה גדול יותר. מכוער יותר. ואלים יותר.

לאלימות במערכות יחסים ישנם ביטויים רבים. הדת, גם היא, עשויה לשמש אדם אלים ככלי להפעלת שליטה ואלימות. אלימות שבאה לידי ביטוי בדת, גם היא, כמו ביטויי אלימות אחרים - מתפתחת והדרגתית. לשימוש בדת ככלי להפעלת שליטה ואלימות ישנם ביטויים שונים, ביניהם דרישות דתיות שונות, ודרישות להחמרה יתירה, וכן, הצבת מגבלות דתיות. ומאידך, רמיזה ואף דרישה להקל או לא לקיים את מצוות הדת כפי שהאחר מעוניין, ואף לעג על ניסיונו של האחר לקיים את הדת כהבנתו. ויותר מכך – ניסיון לגרום לשני לעבור על הדת או לחלל את הקודש. כמו

כן, שימוש בטקסטים תורניים בכדי להפעיל שליטה וכוח נחשב אף הוא לאלימות. גם פרשנות מגמתית או עוות של טקסטים תורניים כדי שישרתו את מטרותיו של המשתמש בהם, הם ביטוי של שליטה. בפרט אם הפרשנות או העוות נעשה תוך כדי ניצול העובדה כי הצד השני לא בקי בידע התורני.